

'ויהי ביום כלות משה' (במ' ז 1): עריכה ומשמעות בפסיקתא דרב כהנא, בפסיקתא רבתי ובתנחומא על התורה

ארנון עצמון

במחקר המודרני של מדרשי האגדה יש עניין רב במלאכת העריכה של החיבורים השונים. מעבר לעיסוק בדרשה הבודדת, במשמעותה ובגלגוליה השונים, רואים החוקרים משמעות בהקשר השלם שבו הדרשה משובצת. במאמר זה המחבר מציע לקרוא באופן סינופטי שלוש פרשות משלושה חיבורים העוסקות באותה יחידה מקראית ולנסות לעמוד על זיקות והשפעות ביניהן. היחידה המקראית היא הקריאה 'ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן' (במ' ז 1), ושלושת החיבורים הם: פסיקתא דרב כהנא, פסיקתא רבתי ומדרש תנחומא (מהדורת בובר) על במדבר. המסקנות העולות מממצאי העיון מפתיעות למדי. על אף החומר המקביל לא נמצאה ראייה פילולוגית לשימוש ישיר של עורכי פסיקתא רבתי ותנחומא בפסיקתא דרב כהנא או לשימוש של אחד מהם בחיבור של משנהו. עם זאת נראה שאף שמקורות קדומים היו נגישים לעורך פסיקתא רבתי, הוא הכיר את הפסקה בפסיקתא דרב כהנא והושפע מהמבנה שלה. באופן דומה עולה שעורך התנחומא הכיר את הפסקה בפסיקתא רבתי, הושפע ממנה ואף התכוון להגיב על המסרים הרעיוניים שבה. שלושת העורכים עיצבו את פרשותיהם באופן מגמתי שנועד להדגיש רעיונות ומסרים ייחודיים להם.

מעבר לחשיבות הממצאים לעצמם יש בהם תרומה להבנת מכלול היחסים בין החיבורים השונים. חשוב מכך, מתברר כי המתודולוגיה המחקרית שביסוד הניתוח המשווה, המניחה עריכה ספרותית מתוככמת של הפרשות בחיבורים השייכים לספרות תנחומא-ילמדנו, היא כלי עוז יעיל להבנת המבנה והתכנים הכלולים בהם.

EDITING AND MEANING IN *PESIKTA DE-RAV KAHANA*, *PESIKTA RABBATI* AND *MIDRASH TANHUMA* ON ‘VAYEHI BEYOM CHALOT MOSHE’ (NUM 7:1)

Arnon Azmon

Modern scholarship on *midreshei-aggadah* has taken a healthy interest in the redactional process of the various compositions. In addition to studying individual *derashot*, concentrating on their meanings and their evolution, scholars believe that additional significance lies in the surrounding context in which the *derashah* is embedded. In this article, I provide a synoptic reading of three portions from three different compositions that gloss the same biblical pericope. I delineate the connections between the compositions and the influence which they have on one another. The biblical passage under discussion is ‘And on the day that Moses finished setting up the Tabernacle’ (Num 7:1); the three midrashic compositions are *Pesikta de-Rav Kahana* (1), *Pesikta Rabbati* (5), and Buber’s *Midrash Tanhuma* on Numbers.

My research shows that while the redactors of *Pesikta Rabbati* and *Tanhuma* made no direct use of *Pesikta de-Rav Kahana*, the redactor of *Pesikta Rabbati* was well acquainted with the parallel passage in *Pesikta de-Rav Kahana* and was influenced by its structure. Likewise, the *Tanhuma*’s redactor was aware of the passage in *Pesikta Rabbati*, and was not only influenced by it, but even responded to the messages it projected. Each one of the redactors clearly fashioned his own passage in order to stress his own idea and message.

In addition to the importance of the findings themselves, this research proves that the scholarly methodology at the heart of comparative analysis, which presumes that the *parashot* in the *Tanhuma-Yelammedenu* literature had undergone clever, literary redaction serves as an effective tool in understanding the *midreshei-aggadah*’s structures and their contents.